

Rammer for praksisopplæring ved praktisk- pedagogisk utdanning ved Kunsthøgskolen i Oslo.

1. INNLEDNING	2
2. LÆRINGSUTBYTTE	2
3. INNHOLD OG ORGANISERING	2
3.1 FAGLIG- OG PEDAGOGISK FOKUS I PRAKSISOPPLÆRING:	3
3.2 PRAKSISOPPLÆRINGENS OMFANG:	3
3.3 GJENNOMFØRING OG ANSVARSFORDELING:.....	3
3.4 FRAVÆR:	5
4. VEILEDNING	5
4.1 VEILEDNINGENS FASER OG FORMER:.....	6
4.2 VEILEDNING VED HVER PRAKSISPERIODE:.....	7
5. VURDERING	8
6. REFERERT LITTERATUR	9
7. RELEVANT LITTERATUR	10

1. Innledning

Overordnet mål og innhold for praksisopplæringen er gitt i rammeplan for praktisk-pedagogisk opplæring og studieplan for praktisk– pedagogisk utdanning i dans/teater ved Kunsthøgskolen i Oslo. Praksisopplæring skal ifølge rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning ha et samlet omfang på 60 dager og den skal være veiledet. Praksisopplæringen skal i hovedsak foregå i kulturskole/ballettskole/teaterskole og videregående skole. Den kan også foregå i folkehøgskole, høgskole eller i frie prosjekter. All praksisopplæring skal være i samsvar med inngåtte partnerskoleavtaler og praksisavtaler mellom Kunsthøgskolen i Oslo og aktuelle praksispartnere.

I praksis vil studentene møte de utfordringer og oppgaver som de vil stå overfor i sitt fremtidige virke som danse-/teaterpedagoger. Praksisopplæringen vil være en sentral arena for å binde sammen pedagogikk og fagdidaktikk dans/teater.

For utdypende informasjon om studiets innhold og oppbygning, se studieplan for PPU dans /teater på Kunsthøgskolens nettsider khio.no

2. Læringsutbytte

Veiledning og vurdering av praksisopplæringen skal gjenspeile og utledes fra disse overordnede læringsutbyttebeskrivelsene i studiets studieplan.

Etter endt praksisopplæring:

- kan studenten planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i dans/teater og legge til rette for tilpasset opplæring i et trygt og inkluderende læringsmiljø
- kan studenten anvende relevante læreplanverk og overordnede retningslinjer ved praksisstedet i egen undervisning
- kan studenten kommunisere og samarbeide om planlegging, gjennomføring, vurdering og videreutvikling av god praksis innenfor danse-/og teaterpedagogisk virksomhet med aktuelle samarbeidspartnere
- kan studenten reflektere over lærerrollen i lys av praksistrekanten¹ og didaktisk relasjonstenkning²

3. Innhold og organisering

Praksisopplæringen vil ha et samlet omfang på 60 dager. Praksisopplæringen kan være organisert som individuell praksis og/eller som gruppepraksis. Den kan gjennomføres samlingsbasert eller som praksis over en lengre periode. Gjennom praksisopplæringen skal studentene få erfaring med undervisning, deltakelse i øvrige læreroppgaver og samarbeid med medstudenter og praksislærer. All praksisopplæring skal være veiledet.

3.1 Faglig- og pedagogisk fokus i praksisopplæring:

Praksisarena	Omfang	Faglig fokus	Pedagogisk fokus
Kulturskole /ballettskole/ teaterskole	30 – 35 dager Fordelt på a) Danse- og teaterlek b) Observasjon av «best practice» c) Løpende praksis	Grunnleggende danseteknikk/teaterfaglig grunnlagsarbeid. Barn og unges utvikling, lek og kreativitet	Lærerrollen, læringsmiljø og klasseledelse Gjennomføring og refleksjon av undervisning i lys av didaktisk relasjonstenkning
Videregående skole	30 – 35 dager	Danse-/teaterdidaktisk fordypning Samspill, improvisasjon og komposisjon/regi	Skolen som lærende organisasjon og samfunnsinstitusjon Gjennomføring og analyse av undervisning i lys av didaktisk relasjonstenkning og praksistrekanten

3.2 Praksisopplæringens omfang:

Praksisopplæringens samlede omfang på 60 dager skal gjenspeile et arbeidsomfang og arbeidsoppgaver tilsvarende fulltid for en lærer i samme periode. Det totale omfanget skal inkludere observasjon, undervisning, vurdering, fagmøter, veiledningssamtaler og skriving av undervisningsplaner- og rapporter.

3.3 Gjennomføring og ansvarsfordeling:

Partnerskoleavtalen legger rammene for praksisopplæringen og regulerer samarbeidet.

Kunsthøgskolens ansvar:

- Kunsthøgskolen i Oslo tilbyr praksislærere kompetansegivende kurs og seminarer.
- Kunsthøgskolen i Oslo har ansvar for å etablere dialog med partnerskolen for å sikre god kvalitet på praksisopplæringen.
- Faglige representanter ved Kunsthøgskolen skal støtte opp om og være tilgjengelige for studenten under praksisperioden(e).
- Faglig representant fra Kunsthøgskolen vil normalt komme på praksisbesøk minst én gang i løpet av praksisperioden.

Praksislæreres ansvar:

- Praksislærer har hovedansvar for å legge til rette for studentenes praksisopplæring på praksisstedet i nært samarbeid med praksisansvarlig ved Kunsthøgskolen i Oslo og avklare forventninger til og rollefordeling i praksisperioden
- Praksislærer skal veilede studentene i forbindelse med planlegging og gjennomføring av undervisningen, og når studentene skal vurdere, systematisere og reflektere over sine erfaringer og handlinger. Praksislærer skal også følge opp studentene i øvrige arbeidsoppgaver ved skolen.
- Praksislærer skal til vanlig være til stede sammen med studentene, dels som utførende lærere, dels som studentens kollega i tolærerforhold og dels som observatør av studentenes undervisning. Det anbefales at studentene har observasjonspraksis i starten av hver praksisperiode for å gjøre seg kjent med elevgruppen(e) og praksisstedet. Alle studenter skal også få erfare å ha undervisning alene.
- All praksis skal være veiledet og følges opp av en veiledningssamtale.
- Praksislærer oppfordres til, sammen med fagansatte fra Kunsthøgskolen, å bidra til å knytte problemstillinger fra undervisningen i fagdidaktikk og pedagogikk sammen med de observasjoner, erfaringer og refleksjoner studentene gjør i praksisopplæringen.
- Tilrettelegge for besøk av faglig ansvarlig ved Kunsthøgskolen, og være tilstede i felles vurderingssamtale ledet av faglig ansvarlig ved Kunsthøgskolen.
- Praksislærer skal foreta en faglig vurdering av studenten (jf. punkt 5) i henhold til læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen og gitte kriterier i vurderingsskjema³ etter endt praksis. Denne skal leveres digitalt. Dersom studenten står i fare for å ikke bestå en praksisperiode, må praksislærer ta kontakt med praksisansvarlig ved Kunsthøgskolen i Oslo umiddelbart (jf.punkt 5).

Studentenes ansvar:

- Studenten skal ta kontakt med praksislærer i forkant av praksisperioden for å avklare forventninger og rollefordeling, samt utveksle informasjon og planlegge gjeldene praksisperiode.
- All praksisopplæring er obligatorisk og omfatter deltakelse i planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning, øvrige læreroppgaver og veiledning. Før- og etterarbeid til praksisopplæring er et obligatorisk arbeidskrav ved praktisk-pedagogisk utdanning i dans/teater. Det anbefales at studentene har observasjonspraksis i starten av hver praksisperiode for å gjøre seg kjent med elevgruppen(e) og praksisstedet.
- Studenten har selv ansvar for å holde seg informert og oppdatert samt selv informere om eventuelle endringer vedrørende praksisavvikling.

³ For vurderingsskjema: se Kunsthøgskolens nettsider.

- Studentene må være forberedt på at det kan være aktuelt å reise til et annet sted for å ivareta undervisning og praksisopplæring. Eventuelle utgifter i forbindelse med slike reiser må studenten bekoste selv.
- Studenten skal levere overordnet undervisningsplan til praksislærer og faglig ansvarlig ved Kunsthøgskolen etter gjeldende innleveringsfrister for studiet. Skjema for hver undervisningsøkt skal leveres senest 1 virkedag før aktuell undervisningsøkt.
- Etter praksisperioden (jf. studieplanens arbeidskrav) skal studenten skrive praksisrapport i tråd med gjeldende retningslinjer og rammer for skriving av praksisrapport. Ett eksemplar skal leveres til praksislærer og ett eksemplar til faglig ansvarlig ved Kunsthøgskolen.

3.4 Fravær:

Hvis en student p.g.a. sykdom eller av andre grunner uteblir fra praksis, har studenten plikt til straks å melde fra til praksislærer og medstudenter i gruppen. Dersom fraværet strekker seg over mer enn to dager, skal studenten også melde fra til høgskolen. Praksislærer skal også registrere fravær og gi melding til høgskolen. Det er et arbeidskrav for studenten å være tilstede minimum 80% av praksisopplæringen.

Fravær kan føre til at studenten ikke får avsluttet studiet til fastsatt tid.

Praksisansvarlig avgjør sammen med praksislærer hvordan eventuelt praksisopplæring skal tas igjen. Ekstra praksisdager kan bli lagt på egne studiedager eller etter endt undervisning på høgskolen slik at obligatorisk undervisning på høgskolen ikke blir berørt. Praksislærer kan gi studenten permisjon fra praksisopplæringen for enkelttimer og inntil en hel dag i løpet av en praksisperiode.

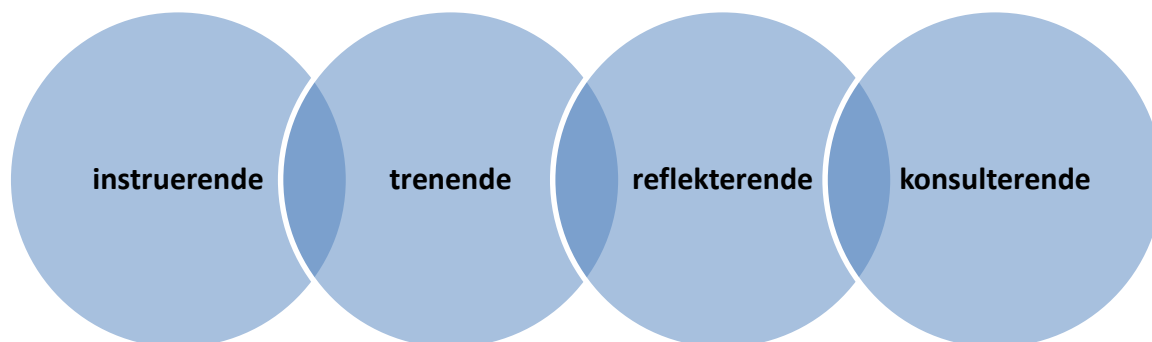
Dersom en praksislærer pga. sykdom eller andre årsaker er fraværende i flere dager under praksisperioden, skal Kunsthøgskolen i Oslo underrettes snarest mulig.

Kunsthøgskolen vil i samarbeid med praksisstedet prøve å komme fram til en best mulig ordning for studenten.

4. Veiledning

All praksisopplæring skal være veiledet. Veiledningen skal bidra til at studenten reflekterer over egen undervisning. Det er studentens oppfatning av og begrunnelse for læring og undervisning som skal være grunnlaget for veiledningssamtalen.

4.1 Veiledningens faser og former:

(Pettersen og Løkke, 2004)

I løpet av studieåret vil studenten gå igjennom ulike faser i sin læringsprosess og i sin utvikling av yrkeskompetanse. Veileders rolle vil kunne variere noe i forhold til hvor i studieløpet og utviklingsløpet studenten befinner seg. Men også i hver enkelt praksisperiode vil studentens behov for veiledningsform variere. Figuren over løfter fram noen sentrale faser i utviklingen av yrkeskompetanse og veileders rolle i denne prosessen.

Instruerende veiledning: I denne fasen er veileders rolle å informere og instruere gjennom å fortelle, vise, demonstrere, undervise og forklare hvordan ulike aspekter ved fag- og yrkesutøvelsen henger sammen. Studenten vil i denne fasen i større grad ha observasjons- og medlærerpraksis i kombinasjon med refleksjonssamtaler og planleggingsmøter med veileder.

Trenende veiledning: I denne fasen vil prosessuelle aspekter få større vekt. Hvordan man utfører yrket i praksis. Fagets teknikker og metoder skal trenes og utforskes i relasjon med lærerrollens ulike aspekter og former. Studenten vil i denne fasen ha behov for mer helhetlig undervisningspraksis med observasjon og veiledning fra praksislærer.

Reflekterende veiledning: Denne fasen skal hjelpe studenten til å beskrive, formulere, analysere og bli mer bevisst egen kunnskap. Veileder har i denne fasen funksjon som katalysator, en som oppmuntrer og utfordrer studenten i forhold til undring, undersøkelse og refleksjon. Veiledningssamtaler, kollokvievirksomhet og studentens egen refleksjon over praksis i lys av fag- og teori gjennom praksisrapporter vil stå sentralt i denne fasen.

Konsulterende veiledning: I denne fasen blir rollen mellom student og veileder mer likeverdig. Studenten kan drøfte ulike pedagogiske problemstillinger knyttet til undervisningen. Samarbeid, faglige vurderinger og drøftinger, veiledningssamtaler og kollokvievirksomhet vil være i fokus.

I forhold til modellen beskrevet ovenfor er det viktig at både student og praksislærer bevisst reflekterer over og blir enige om hvor i utviklingsprosessen studenten er og hvilke behov for veiledning studenten har. Dette kan være individuelt og variere fra student til student.

4.2 Veiledning ved hver praksisperiode:

Hver praksisperiode vil inneholde følgende sekvenser i praksisforløpet og veiledningen bør reflektere dette:

Tidsforløp	Student	Praksislærer
Før	Besøk på praksisted med observasjon og tilretteleggingssamtale	Tilrettelegge for besøk og samtale
Før	Skrive undervisningsplan og sende til praksislærer og praksisansvarlig ved Kunsthøgskolen.	Lese undervisningsplan og planlegge førveiledning ut fra denne
Før	Førveiledningssamtale	Førveiledningssamtale
Underveis	Gjennomføring av praksis i tråd med overordnet undervisningsplan og konkretisert i skjema for hver undervisningsøkt	Løpende veiledning og oppfølging av praksis
Etter	Skrive praksisrapport	Skrive praksisvurdering

Observasjon og tilretteleggingssamtale: I forkant av en praksisperiode skal studentene besøke praksisstedet. Hensikten med dette besøket er å bli kjent med praksistedet, observere praksislærer sammen med elever, samt gjennomføre en tilretteleggingssamtale som skal avklare forventninger til praksis, rollefordeling og praktisk tilrettelegging. Observasjonen skal også danne grunnlag for skriving av overordnet undervisningsplan.

*Undervisningsplan*⁴: Alle studenter ved PPU dans og PPU teater må skrive en *undervisningsplan* i forkant av praksisperioden (arbeidskrav i studiet). Undervisningsplanen skal leveres fagansvarlig ved Kunsthøgskolen og praksislærer i tråd med innleveringsfrister for studiet.

⁴ Jf. praksisdokument for PPU studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo

Førveiledning: Undervisningsplanen skal danne grunnlag for innholdet i førveiledningen. Den skal ha fokus på begrunnelser, verdier og vurdering av ulike strategier og tiltak og bidra til bevisstgjøring av studentens praksisteori og fagkunnskap. Førveiledning skal foretas av praksislærer ved praksisstedet.

Gjennomføringen av praksis: Til hver undervisningsøkt som studenten har ansvar for, skal studenten normalt levere en plan som skisserer innhold, konkretisering av mål, struktur og rekkefølge for timen (arbeidskrav i studiet).⁵

Underveis- og etterveiledning: Er den veiledningen som skjer underveis i praksisforløpet, enten umiddelbart etter en praksisøkt eller kort tid etterpå. Det er viktig at veiledningen gjenspeiler førveiledningen og det fokuset som partene ble enige om på forhånd. Veiledning skal løfte fram refleksjoner og mulige forklaringer rundt de observasjoner og hendelser som foreligger og hjelpe studenten med å trekke linjer mellom praksis og teori. Veiledningen bør også inneholde en vurdering av nye og alternative læringsstrategier, samt lærerrollen.

*Praksisrapport*⁶: Etter endt praksisperiode skal studentene skrive en praksisrapport (arbeidskrav ved studiet), denne skal skrives individuelt. Praksislærer får kopi av rapporten.

Praksisvurdering: Praksislærer skal foreta en praksisvurdering på grunnlag av gjennomført praksis og arbeidskrav i henhold til læringsutbyttebeskrivelsene for emnet. Denne fylles ut digitalt via Kunsthøgskolens nettsider. Vær oppmerksom på at studenten mottar kopi.

5. Vurdering

Studenten har rett til jevnlig veiledning, vurdering og tilbakemelding, slik at han/hun er orientert om sin faglige utvikling i forhold til målene for praksisperioden.

Praksisveiledning og vurdering bør reflektere følgende punkter:

- Læringsutbyttebeskrivelsene for praksisopplæring i henhold til studieplanen.
- Faglig kompetanse (faglige kunnskaper, integritet og autoritet i faget)
- Didaktisk kompetanse (læreplananalyse, planlegging og tilpasning av undervisningsopplegg til elevenes forutsetninger og fagets egenart, evne til didaktisk refleksjon, klasseledelse, god flyt, dynamikk)
- Sosial kompetanse (tilrettelegging av et godt læringsmiljø, sosiale relasjoner, kommunikasjonsferdigheter, evne til samarbeid, ledelse, vise omsorg, se alle)

⁵ Jf. praksisdokument for PPU studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo og skjema for hver undervisningsøkt

⁶ Jf. praksisdokument for PPU studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo

- Utviklings- og endringskompetanse (fleksibilitet, kreativitet, integritet, evne til å ta til seg og bearbeide tilbakemeldinger, utvikling, åpenhet, bidra i pedagogisk utviklingsarbeid)
- Yrkesetikk (oppmøter, forberedelser, samarbeidsvilje, respekt, forholdet til elevene, kolleger og veileder, lærerrollen)

Praksislærer skal foreta en sluttvurdering av den aktuelle praksisperioden og fastsette karakter for praksisopplæringen (bestått/ikke bestått) i tråd med punktene ovenfor. Dette gjøres digitalt.

Dersom det på et tidspunkt i en veiledet praksisperiode kan være tvil om studenten vil kunne nå målene og bestå praksisperioden, skal studenten kalles inn til et møte mellom berørte parter (student, representant fra Kunsthøgskolen og representant fra praksisstedet). Studenten skal i møtet gis varsel om at det er tvil om studenten vil kunne oppfylle målene og bestå praksisperioden. Dette møtet skal avholdes senest 3 uker før praksisperiodens avslutning, og uansett på et tidspunkt som gir studenten mulighet til å vise tilfredsstillende praksis den siste delen av perioden for å bestå. Dersom det etter varslingstidspunktet oppstår forhold som er av en slik art at det utvilsomt ville føre til at praksisperioden blir underkjent, skal det likevel kunne føre til at praksisperioden blir vurdert til «ikke bestått».

Det vises for øvrig til Forskrift om studiene ved Kunsthøgskolen i Oslo for reglement for vurdering og eksamen.

I tillegg skal praksislærer delta i en skikkethetsvurdering⁷.

Det er også ønskelig at praksislærer deltar i evaluering som ledd i kvalitetsutviklingsarbeid ved PPU utdanningen ved Kunsthøgskolen. Praksislærer må også signere taushetserklæring.

6. Referert litteratur

Handal, Per og Lauvås, Gunnar (2000) *Veiledning og praktisk yrkesteori*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Lyngsnes, Kitt og Rismark, Marit (2014) *Didaktisk arbeid*. Oslo: Gyldendal akademiske.

Pettersen, Roar og Løkke, Jon A. (2004) *Veiledning i praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.

⁷ Se forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene, <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-30-859>

7. Relevant litteratur

Sjekk gjeldende pensumliste for PPU. Denne finnes på Kunsthøgskolens nettsider eller ved henvendelse til studieprogramansvarlig for PPU.